

HD 19-4-93

Holdningen som førte Norge inn i krigen

Den 31. aug. 39 var det lukket møte i Stortingets utvidede utenrikskomite. Referatet er frigitt og finnes i Stortingets Dokument nr. 6, 1945. Fra referatet, som viser ledende norske politiske syn, refereres her: Komiteens formann, stortingspresident Hambro, uttalte blant annet: Personlig er jeg av den oppfatning at etter forholdsvise kort tid vil der ikke være tyske fly utenfor Tysklands grenser, og der vil heller ikke være marinefartøyer over havets overflate. Den enorme overlegenhet de allierte har i luften, i forbindelse med den kolossale bensinmangel i Tyskland, gjør det ytterst usannsynlig at man derfra vil kunne gjøre svært meget... Jeg tror at de alliertes oppfatning er den at der i Tyskland i dag, hvis de har det antall flymaskiner som de selv oppgir, ikke finnes olje til mer enn et tokt for dem alle til London eller Paris... En krenkelse av vår nøytralitet fra den ene parts side må ikke bringe oss til betingelsesløst derved å stille oss på den annen parts side.

Sven Nielsen var helt enig med Hambro og sa blant annet: — Men der er jeg så helt enig med formannen i at vi må på forhånd ha gjort oss opp vår mening om hvorledes vi vil stille oss, og vi må ikke la tilfældigheter avgjøre hvor vi går hen. Det ville jo være den største ulykke som kunne ramme vårt folk, hvis først ulykken var ute, om vi skulle bli skjøvet over på den gale siden.

Av Kohts innlegg gjengis her: — For meg står jo at heile vårt nøytralitetsvern har til formål den ting å holde oss utenfor krigen. Det er det primære formålet. Og det spursmålet som då skulle melda seg hypotetisk etterpå, om vi ikkje kan vera nøytrale, men blir drivne inn i krigen, eg trur heller ikkje at det er av dei spursmåla som det lønner seg å segja nokon ting om. Den britiske ministeren har ein gong kome til meg med det spursmålet, og eg svara han at det ville eg slett ikkje segja nokon ting om.

Representanten Andersen-Ryest sa i grunnen de ord som var karakteristisk for debatten: — Jeg er klar over at kanskje det viktigste som har svevet over forhandlingene i dag, det er det vi ikke vil snakke om.

Disse sitater viser hvor feilorientert selve stortingspresidenten var om blant annet styrkeforholdet mellom stormaktene. Dernest røper de at både Hambro og Nielsen ville velge side i den kommende krig. De ønsket altså ikke at Norge skulle være nøytralt. Koht derimot ville nok holde landet utenfor krigen, men at han kunne tenke seg at det ville være mulig når han lot det skinne igjennom at han ville velge side om det knep, det er vanskelig å forstå. Han måtte da kjenne til at den ene part ønsket oss inn i krigen. Med den anglomani som store deler av våre politikere led av, kan man jo godt forstå den manglende forståelse for realitetene. J.v.U. husker kanskje propagandaen om at Hitlers tanks for en stor del besto av papp-tanks. Dette var påstander mange ønsket å tro. Man skal derfor ikke forundres av Hambros påstander.

Når mennesket blir grepet av en idé, det være seg av politisk eller religiøs karakter, sjaltes fornuften ut av vesentlige deler av hjernen.

A.I. Bru: Her er London...

Realist